Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
12 juni 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/104847

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Rivieren en Deltafonds

Beslistermijn
19 juni ivm CD Water op 25 juni

Bijlage(n)
11

Aan Minister

nota

Verzenden brief Stand van zaken Ruimte voor de Rivier 2.0

Aanleiding

De afgelopen anderhalf jaar heeft het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 onderzoek gedaan naar maatregelen om de rivierbodem te stabiliseren. Deze onderzoeken zijn afgerond. Op dit moment wordt besluitvorming in de Ministerraad hierover voorbereid; planning is om voor de zomer (MR 10 juli) de besluitvorming af te ronden en daarna de uitkomst met de TK te delen.

Voor het CD Water van 25 juni is een brief opgesteld om de Tweede Kamer te informeren over de stand van zaken Ruimte voor de Rivier 2.0, incl. resultaten van de onderzoeken. In de (separate) verzamelbrief Water wordt ook naar deze brief verwezen. Hiermee voldoen we ook aan de verplichting om onderzoeksrapporten tijdig te openbaren.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met bijgevoegde brief, incl. bijlagen en verzending daarvan naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- Ruimte voor de Rivier 2.0 bereidt keuzes voor over de toekomstige inrichting van het rivierengebied. Hierbij gaat het zowel over hoog- als laagwater en om alle functies die de rivier heeft: waterveiligheid, bevaarbaarheid, zoetwaterbeschikbaarheid, natuur en ecologie en ruimtelijk-economische ontwikkelingen zoals landbouw.
- Dit jaar worden keuzes gemaakt over
  (1) hoe de rivierbodem, die steeds verder uitslijt, gestabiliseerd kan worden om verdere schade te voorkomen én
  (2) een keuze hoeveel ruimte de rivier in de toekomst nodig heeft voor veilige afvoer van hoogwater.
- Bijgaande brief schetst de stand van zaken RvdR 2.0 en de uitkomsten van de onderzoeken over de maatregelen om de rivierbodem te stabiliseren.
- Ook geeft de brief weer wat het advies is van de Stuurgroep RvdR2.0.
- De brief geeft verder aan dat u voornemens bent om voor de zomer de Kamer te informeren over het bodembesluit (na de MR van 10 juli).
- De komende periode zal DGWB - op basis van deze beleidskeuzes - met Rijkswaterstaat nadere afspraken maken om te komen tot een maakbaar en uitvoerbaar uitvoeringsprogramma met heldere scope en financiële kaders.

Datum
12 juni 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/104847

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Rivieren en Deltafonds

Aan
Minister

Bijlage(n)
11

Krachtenveld
Er is veel draagvlak voor de opgaven en oplossingsrichtingen ten aanzien van de bodemligging. Bestuurlijke partners hebben in de stuurgroep RvdR 2.0 ingestemd met de besluitvorming die momenteel voorbereid wordt. Daarnaast is ook draagvlak in de TK voor het programma Ruimte voor de Rivier 2.0.
Daarnaast is een wetenschappelijke review uitgevoerd, die ook bij de stukken is gevoegd. Het gaat daarmee om feitelijke onderzoeksresultaten waarover voor de zomer nog besluitvorming plaatsvindt in de Ministerraad.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnr	Naam	Informatie
02	Brief stand van zaken Ruimte voor de Rivier 2.0	Deze brief geeft stand van zaken RvdR2.0 weer. Als bijlagen zijn 10 onderzoeksrapporten toegevoegd.
03	Rapport Alternatieven en effecten Ruimte voor de Rivier 2.0 – Rivierbodemligging en Sedimenthuishouding	Duiding en synthese door Programma RvdR 2.0 van de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken.
04	Syntheserapport BOA-onderzoeken Rijn	Synthese door Rijkswaterstaat van de verschillende onderzoeken uitgevoerd onder de BOA.
05	Varianten voor de bodemligging van de Maas	Studie van HKV naar die varianten voor een te handhaven rivierbodemligging van de Maas en de maatregelen die daarvoor nodig zijn.
06	Systeemmaatregelen rivierbodemligging Rijntakken	Studie van HKV naar de uitwerking van de verschillende maatregelen voor het stabiliseren van de bodemdaling op de rijntakken.
07	Noodzaak instandhouding zomerbedverdiepingen	Studie van Haskoning naar de noodzaak om bestaande zomerbedverdiepingen in stand te houden.
08	Oplegnotitie Rivierbodem Maas	Duiding door Rijkswaterstaat van de BOA onderzoeken naar de Rivierbodem van de Maas.
09	Effectbepaling meergeulensysteem Waal	Studie van Deltares naar de effecten van het meergeulensysteem op de verschillende rivierfuncties.

10	Uitwerking schetsen meergeulensysteem	Studie van Haskoning naar twee haalbare varianten van het meergeulensysteem.
11	Verslag wetenschappelijke toetsing RvdR 2.0	Verslag van twee verschillende wetenschappelijke panels voor morfologie en ecologie met als doel de kwaliteit van de onderzoeksresultaten wetenschappelijk te valideren.
12	Maakbaarheid afvoerverdeling Rijntakken laagwater	Studie van HKV naar de maakbaarheid van de afvoerverdeling over de Rijntakken bij laagwater.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	**Naam beslisnota**	**Toelichting**
13	Beslisnota Grensmaas 7 nov. 2025	Eerdere beslisnota waarin het besluit werd genomen over bodemonderzoek bij de Maas

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
7 november 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/279470

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Beslistermijn
24-11-2025

Bijlage(n)
4

Aan Minister van Infrastructuur en Waterstaat

nota

Financiering onderzoek rivierbodem Maas en verhogen programmabudget RvdR2.0

Aanleiding

Tijdens het hoogwater van juli 2021 ontstonden er in delen van de Limburgse Maas op tenminste 22 locaties diepe erosiekuilen. Deze erosiekuilen veroorzaakten forse schade aan infrastructuur zoals pijpleidingen, veerstoepen en waterkeringen, en vormden een bedreiging voor de waterveiligheid. In het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 (RvdR2.0) is het beleidsdoel opgenomen om een stabiele en beheerbare rivierbodemligging te realiseren. Voor de Rijntakken is er de afgelopen jaren veel onderzoek uitgevoerd en werken we toe naar een voorstel voor een maatregelprogramma dat we samen met de beleidskeuzes RvdR2.0 in april 2026 aan u voorleggen. Voor het Maasstroomgebied is er minder onderzoek gedaan. Om te komen tot een maatregelprogramma voor de Maas is onderzoek naar de rivierbodem van de Maas nodig. Met deze nota leggen we hiervoor een voorstel aan u voor.

Daarnaast is er in 2026-2027 financiering nodig voor het programma RvdR2.0. Het huidige programmabudget RvdR2.0 is toereikend tot de beleidskeuzes aan u worden voorgelegd voor de zomer van 2026. Daarbij zal een dekkingsvoorstel voor het vervolg van het programma zitten wat kan worden ingebracht in de begrotingsvoorbereiding 2028. Echter is er tussen de zomer van 2026 en de Voorjaarsnota van 2027 financiering nodig om voortvarend door te kunnen gaan met het programma.

Geadviseerd besluit

Er wordt een besluit gevraagd op twee punten:

- **Onderzoek rivierbodem Maas**: Instemmen met de financiering van €2,4mln voor onderzoek naar de rivierbodem van de Maas, (te bekostigen uit de middelen voor sedimentsuppleties die in 2028 beschikbaar zijn op het uitvoeringsartikel RvdR2.0) en deze middelen met een kasschuif naar 2026 en 2027 te halen.
- **Verhogen programmabudget RvdR2.0:** Instemmen met het verhogen van het programmabudget RvdR2.0 met €0,9mln om in 2026 vervolgstappen voor het programmaRvdR2.0 te nemen, te bekostigen vanuit de planflexibele beleidsreservering voor RvdR2.0 op artikel 5 van het Deltafonds (DF).

Datum
7 november 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/279470

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Aan
Minister van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage(n)
4

Kernpunten

Financiering onderzoek Rivierbodem Maas

- Er ontbreekt essentiële kennis over hoe de Maasbodem zich zal ontwikkelen en waar de grootste erosierisicolocaties zich bevinden. Deze kennis is cruciaal om effectieve maatregelen te kunnen nemen om de rivierbodemerosie te stoppen. De onderbouwing van de benodigde €2,4mln vindt u in de toelichting.
- De investeringskosten van €2,4mln zijn beperkt in verhouding tot de terugkerende herstelopgaven door rivierbodemerosie, zoals het dichten van diepe erosiekuilen en het herstel aan oevers, veerstoepen en leidingen. Zo vergde het herstel na het hoogwater van 2021 het aanvullen van circa 142.000 m³ zand en grond, naast herstel aan oevers, veerstoepen en leidingen.
- Met de beleidsbeslissing rivierbodemligging in het programma RvdR2.0 werken we toe naar een stabiele en beheerbare rivierbodem. Voor deze nieuwe kerntaak van Rijkswaterstaat is onderzoek noodzakelijk naar hoe de rivierbodem erbij ligt en waar welke kwetsbaarheden zijn.
- De reden om nu te starten met het aanbestedingstraject is dat de uitkomsten van dit onderzoek nodig zijn als input voor de gebiedsuitwerking Gemeenschappelijke Maas (zoals afgesproken in het kader van RvdR2.0) en de in 2028 beoogde sedimentsuppleties in de Maas.
- De verwachte looptijd van het onderzoek is 18 maanden.

Programmabudget RvdR2.0

- De verhoging van het programmabudget van RvdR2.0 met €0,9mln is nodig om in 2026 te starten met de uitwerking van maatregelenpakketten (€0,6mln) en voor de actualisatie van BKL reserveringsgebieden (€0,3mln) zodat in 2028 het programma kan worden geactualiseerd en overgegaan kan worden op uitvoering.
- Voor beide onderdelen zal worden voorzien in een aanzienlijk aandeel procesbegeleiding. Dit is nodig voor de samenwerking met regionale overheden in verband met grote regionale belangen bij maatregelenpakketten en ruimtelijke reserveringen.
- Mocht dit budget niet worden benut dan zal dit t.z.t. terugvloeien naar de investeringsruimte.

Krachtenveld

Het onderzoek naar de rivierbodem Maas draagt direct bij aan de doelstellingen van het programma RvdR2.0 en is essentieel voor de waterveiligheid, nautische veiligheid en bescherming van kritieke infrastructuur. Waterschappen, provincies en gemeenten in het Maasstroomgebied hebben direct belang bij een stabiele en beheerbare rivierbodemligging voor waterveiligheid en economische continuïteit.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Datum
7 november 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/279470

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Aan
Minister van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage(n)
4

Toelichting

Financiering onderzoek Rivierbodem Maas

- Het voorgestelde onderzoek bestaat uit vier onderling samenhangende stappen:
    - Beter inzicht in de geologische ondergrond van de Maas in Limburg (€1,3mln)
    - Gedetailleerde analyse van de geologische ondergrond, met speciale aandacht voor locaties met geringe afdekking van fijn zand en risicoprofielen voor het ontstaan van erosiekuilen. Betere kennis van het bodemmateriaal (€0,9mln)
      Volledige actualisatie van de samenstelling en lagenopbouw van rivierbodem en oevers, inclusief bemonstering van nog niet-beschreven trajecten (o.a. Maaseik–Linne).
    - Beter inzicht in de staat van de aanwezige bestortingen (€0,1mln)
      Inventarisatie en beoordeling van de sterkte en risicobeperkende werking van alle aanwezige bestortingen, gekoppeld aan stroomsnelheids- en faalmechanisme-analyses
    - Prognose van toekomstige bodemtrends en identificatie van erosierisicolocaties (€0,1mln)met gebruik van recent ontwikkelde morfologische modellen en KNMI-klimaatscenario's. Dit onderzoek levert input op voor de gebiedsuitwerking Gemeenschappelijke Maas binnen het Programma RvdR2.0 en de sedimentstrategie.

- Het onderzoek richt zich op de gebieden waar de Maas erosiegevoelig is. Dat zijn de Gemeenschappelijke Maas en de Peelmaas. Dit zijn locaties waar in 2021 tijdens het hoge water erosiekuilen zijn ontstaan.
- De financiële kostenraming voor het onderzoek naar de rivierbodem van de Maas vindt u in bijlage 04. Bijlage 01, 02 en 04 vormen de inhoudelijke onderbouwing voor de noodzaak van dit onderzoek.
- In het programma RvdR2.0 wordt toegewerkt naar beleidskeuzes voor de rivierbodemligging inclusief een maatregelpakket en een beleidskeuze voor de afvoer en ruimte. Voor de zomer 2026 worden deze keuzes aan u voorgelegd inclusief een financieringsvoorstel voor 2027 en verder.

Internationale context

- Het beheer van de Gemeenschappelijke Maas wordt samen met Vlaanderen uitgevoerd. De onderzoeken worden afgestemd in de Vlaams Nederlandse Bilaterale Maascommissie.

Financiële overwegingen

- Om dit onderzoek te kunnen financieren dient er een kasschuif binnen de budgetplaats van RvdR2.0 (6501U02010029, activiteitennummer 107) van €2mln van 2028 naar 2026 (350k€) en 2027 (1650k€) plaats te vinden. De resterende €0,4mln is nog beschikbaar in die jaren. Aanvullend dient er een verplichtingenschuif van €2,4mln plaats te vinden van 2027 naar 2026.
- Voor RvdR2.0 is vanaf 2026 voor de looptijd van het DF (2038) €702mln gereserveerd. De €0,9mln voor het programmabudget is in de juiste jaren beschikbaar en zal vanuit deze reservering worden onttrokken en loopt mee in de begrotingsvoorbereiding 2027.
- Dit besluit wordt meegenomen in het integrale beeld van de programmeernota van het Deltafonds en is onder het voorbehoud dat de Minister van Financiën instemt met de voorgestelde kasschuiven.

Datum
7 november 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/279470

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Aan
Minister van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage(n)
4

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	01 Onderzoek erosiegevoeligheid en langjarige bodemtrends Maas	Toelichting benodigd onderzoek
02	02 op weg naar nieuw rivierbodem- en sedimentbeheer voor de Maas	Startnotitie stoppen erosie rivierbodem Maas
03	03 Basisrivierbodemligging Maas	Onderzoeksrapport beleidskeuze rivierbodemligging RvdR2.0 Maas
04	04 Kostenraming	Kostenraming onderzoeken erosiegevoeligheid en langjarige bodemtrends Maas